

Opis geostanowiska

Grzegorz Gil

Informacje ogólne (weryfikacja)

Numer obiektu	190		
Nazwa obiektu (oficjalna, obiegowa lub nadana)	Ośrodek szkolno-wychowawczy w Piławie Górnej		
Współrzędne geograficzne (WGS 84)	Długość: 16°44'42.1"	Szerokość: 50°40'46.8"	
Miejscowość, osiedle, ulica	Piława Górna, Centrum, ul. Szkolna 6		
Opis lokalizacji i dostępności	Obiekt bezpośrednio przy ulicy, wejście na teren za zgodą obsługi		
Długość	102 m		
Szerokość	93 m		
Wysokość	25 m		
Powierzchnia	9207 m ²		

Charakterystyka geologiczna geostanowiska

Wiek geologiczny	Granodioryt - karbon; granit - karbon; piaskowiec - kreda
Litologia	Granodioryt, granit, piaskowiec
Forma występowania skał	Detale architektoniczne - murki, schody, balustrady, okiennice itp.
Geneza i ogólny kontekst geologiczny	Przy budowie obiektu wykorzystano dolnośląskie skały magmowe - karboński granodioryt z Kośmina i karboński granit ze Strzegomia; oraz dolnośląskie skały osadowe - kredowy piaskowiec
Opis geologiczny (popularnonaukowy)	Do budowy kompleksu wykorzystano surowiec kamienny pochodzący z różnych rejonów Dolnego Śląska - jest to dobry przegląd typowych, dolnośląskich kamieni budowlanych. Schody wykonane są z szarego, średnioziarnistego granitu wieku karbońskiego, złożonego z minerałów takich jak kwarc, skalenie, biotyt i muskowit; granit ten wydobyty został w kamieniołomach w Strzegomiu. Fundamenty i murki wykonano z szarego, porfirowatego granodiorytu wieku karbońskiego, złożonego z minerałów takich jak kwarc, skalenie, biotyt i amfibol; granodioryt pochodzi z kamieniołomu w Kośminie. Ciekawostką tego granodiorytu są duże kryształy (tzw. fenokryształy) skalenia barwy białej lub kremowej, osiągające wielkość do 2-4 cm. Obydwa wykorzystane rodzaje granitoidów (granit i granodioryt), pomimo iż powstały w tym samym okresie, to nie są dokładnie tego samego wieku - reprezentują różne piętra w obrębie karbonu. Starszy jest granodioryt z Kośmina, który powstał ok. 340 mln lat temu, tj. w niższym karbonie (tzw. missisip); młodszy jest granit ze Strzegomia, który powstał ok. 300 mln lat temu, tj. w wyższym karbonie (tzw. pensylwan). Poza granitoidami, wykorzystano również inne skały. Mianowice kolumny, balustrady, gzymsy i okiennice wykonano z żółtego, średnioziarnistego piaskowca kwarcowego wieku kredowego - tzw. piaskowca dolnośląskiego.
Historia badań naukowych	Obiekt wybudowano pod koniec XIX w., brak szczegółowych badań budynku, dostępne są jedynie szczegółowe opracowania skał z kamieniołomów, w których wydobyto materiał do dobudowy

Bibliografia (format Lithos)	Pietranik, A., Storey, C., Kierczak, J., 2013. The Niemcza diorites and moznodiorites (Sudetes, SW Poland): A record of changing geotectonic setting at ca. 340 Ma. Geological Quarterly 57, 325-334. Turniak, K., Mazur, S., Domańska-Siuda, J., Szuszkiewicz, A., 2014. SHRIMP U-Pb zircon dating for granitoids from the Strzegom-Sobótka Massif, SW Poland: Constraints on the initial time of Permo-Mesozoic lithosphere thinning beneath Central Europe. Lithos 208-209, 415-429. Wielu autorów, 2015. Wykaz zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków - stan na 30 września 2015 r. woj. dolnośląskie. Narodowy Instytut Dziedzictwa, Warszawa.
Uwagi	Na uwagę zasługuje kunszt wykonania detali architektonicznych
Streszczenie językiem nietechnicznym (do zamieszczenia na stronie internetowej, dostęp również z telefonów komórkowych)	Duży kompleks budynków powstały pod koniec XIX w. Do jego budowy wykorzystano surowiec kamienny pochodzący z różnych rejonów Dolnego Śląska. Schody wykonane są ze średnioziarnistego granitu wieku karbońskiego, złożonego z kwarcu, skaleni, biotyty i muskowitu, pochodzącego z kamieniołomów w Strzegomiu; fundamenty i murki z porfirowatego (różnoziarnistego) granodiorytu wieku karbońskiego, złożonego z kwarcu, skaleni, biotyty i amfibolu, pochodzącego z pobliskiego Koźmina; natomiast kolumny, balustrady, gzymsy i okiennice ze średnioziarnistego, dolnośląskiego piaskowca wieku kredowego, złożonego niemal wyłącznie z kwarcu. Na uwagę zasługuje kunszt wykonania kamiennych detali architektonicznych.

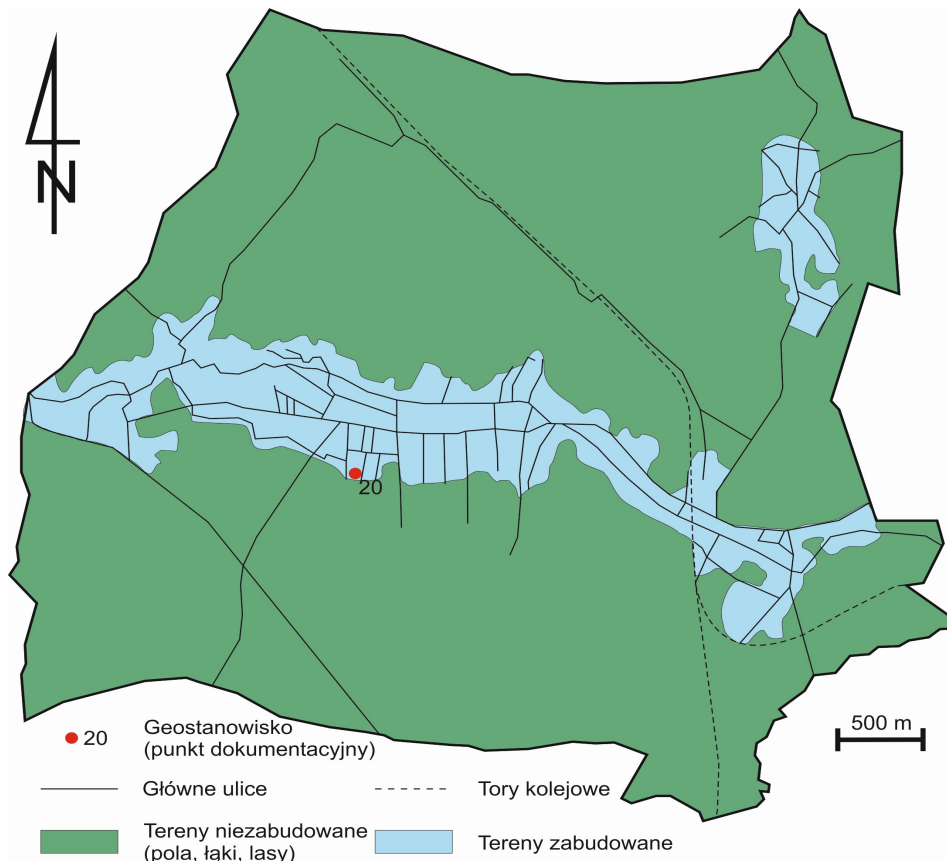
Wykorzystanie obiektu

Wykorzystanie obiektu do celów edukacyjnych (czego można nauczyć na tym geostanowisku, m.in. procesy, zjawiska, skały i minerały, również zagadnienia z ekologii)	Petrografia i mineralogia skał magmowych z grupy granitoidów - szczególnie granitu i granodiorytu; struktury skał magmowych - równoziarniste i porfirowate; petrografia skał osadowych - piaskowców kwarcowych, struktury i tekstury skał okrucowych; ewolucja minerału kwarcu od magmowego granitu do osadowego piaskowca
Zagrożenia dla bezpieczeństwa osób odwiedzających geostanowisko	Brak zagrożeń (obiekt bezpieczny); jedynie warto pamiętać, że wejście na teren Ośrodka wymaga zgody personelu
Infrastruktura turystyczna w okolicy geostanowiska	W odległości kilkuset metrów przebiega czarny szlak turystyczny oraz znajduje się baza noclegowa w Hotelu KS Piławianka
Wykorzystanie i zastosowanie skały oraz związane z nią aspekty kulturowe i historyczne	Obiekt jest dobrym przykładem zastosowania granitu, granodiorytu i piaskowca w budownictwie, zarówno jako duże bloki do budowy fundamentów i murów; jak też mniejsze detale architektoniczne takie jak okładziny, schody, kolumny, balustrady, gzymsy i okiennice

Weryfikacja inwentaryzacji

Ekspozycja	Dobrze wyeksponowane	x	Wymagające przygotowania	
Ocena atrakcyjności turystycznej	Dostępność [1-5]		5	
	Stopień zachowania [1-5]		4	
	Wartości pozageologiczne [0-2]		2	
Ocena atrakcyjności dydaktycznej [2-10]			8	
Ocena atrakcyjności naukowej [2-10]			6	

Dokumentacja graficzna

Załącznik 3A. Mapa przedstawiająca lokalizację geostanowiska nr 190 (20).

Załącznik 3B. Geostanowisko nr 190 - Ośrodek szkolno-wychowawczy (gimnazjum), widok od frontu; widoczne kolumny, balustrady, gzymsy i okiennice wykonane z piaskowca dolnośląskiego; fundamenty i murki z granodiorytu z Koźmina; oraz schody z granitu strzegomskiego.

Załącznik 3C. Ośrodek szkolno-wychowawczy, widok od frontu - piaskowiec i różne granitoidy.

Załącznik 3D. Ośrodek szkolno-wychowawczy, widok od frontu - piaskowiec i granodioryt.

Załącznik 3E. Ośrodek szkolno-wychowawczy - piaskowcowe okiennice i płaskorzeźby.

Załącznik 3F. Ośrodek szkolno-wychowawczy - piaskowcowe zdobienia dachu i okiennic.